

Δικαιώματα των γυναικών στις υπό ένταξη βαλκανικές χώρες

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 21ης Μαΐου 2013 σχετικά με τα δικαιώματα των γυναικών στις υπό ένταξη βαλκανικές χώρες (2012/2255(INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη το άρθρο 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα άρθρα 8 και 19 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- έχοντας υπόψη τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- έχοντας υπόψη τη Σύμβαση για την Εξάλειψη κάθε μορφής Διάκρισης εις βάρος των Γυναικών (CEDAW) που ενέκρινε η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ στις 18 Δεκεμβρίου 1979,
- έχοντας υπόψη την απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών 1325 (απόφαση ΣΑΗΕ 1325),
- έχοντας υπόψη το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για την Ισότητα των Φύλων (2011-2020) που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο τον Μάρτιο του 2011¹,
- έχοντας υπόψη τη Διακήρυξη του Πεκίνου και την Πλατφόρμα Δράσης που εγκρίθηκαν από την Τέταρτη Παγκόσμια Διάσκεψη για τις Γυναίκες στις 15 Σεπτεμβρίου 1995, καθώς και τα ψηφίσματά του της 18ης Μαΐου 2000 σχετικά με τη συνέχεια που δόθηκε στην Πλατφόρμα Δράσης του Πεκίνου², της 10ης Μαρτίου 2005 σχετικά με τη συνέχεια που δόθηκε στην Τέταρτη Παγκόσμια Διάσκεψη για την Πλατφόρμα Δράσης υπέρ των Γυναικών (Πεκίνο + 10)³ και της 25ης Φεβρουαρίου 2010 σχετικά με το «Πεκίνο, 15 χρόνια μετά» - Πρόγραμμα δράσης του ΟΗΕ για την ισότητα των φύλων⁴,
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής της 21ης Σεπτεμβρίου 2010 με τίτλο «Στρατηγική για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών 2010-2015» (COM(2010)0491),
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής της 9ης Νοεμβρίου 2010 με τίτλο «Γνώμη της Επιτροπής σχετικά με την αίτηση προσχώρησης της Αλβανίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση» (COM(2010)0680), που αναφέρει ότι η ισότητα των φύλων δεν διασφαλίζεται πλήρως στην πράξη, ιδίως στον τομέα της απασχόλησης και της πρόσβασης στην οικονομική βοήθεια,
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής της 9ης Νοεμβρίου 2010 με τίτλο «Γνώμη της Επιτροπής σχετικά με την αίτηση προσχώρησης του Μαυροβουνίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση» (COM(2010)0670), που αναφέρει ότι η ισότητα των φύλων δεν διασφαλίζεται

¹ Παράρτημα των συμπερασμάτων του Συμβουλίου της 7ης Μαρτίου 2011.

² ΕΕ C 59 της 23.2.2001, σ. 258.

³ ΕΕ C 320 E της 15.12.2005, σ. 247.

⁴ ΕΕ C 348 E της 21.12.2010, σ. 11.

πλήρως στην πράξη,

- έχοντας υπόψη τις εκθέσεις προόδου του 2012 που εκπόνησε η Επιτροπή για τις υποψήφιες και τις δυνάμει υποψήφιες για ένταξη χώρες που συνοδεύουν την ανακοίνωση της Επιτροπής της 10ης Οκτωβρίου 2012 με τίτλο «Στρατηγική για τη διεύρυνση και κυριότερες προκλήσεις για την περίοδο 2010-2013» (COM(2012)0600),
 - έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής της 10ης Οκτωβρίου 2012 σχετικά με μελέτη σκοπιμότητας για συμφωνία σταθεροποίησης και σύνδεσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Κοσσυφοπεδίου (COM(2012)0602),
 - έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής της 10ης Οκτωβρίου 2012 για τα κύρια πορίσματα της γενικής έκθεσης παρακολούθησης σχετικά με τον βαθμό προετοιμασίας της Κροατίας ενόψει της προσχώρησής της στην ΕΕ (COM(2012)0601),
 - έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής της 5ης Μαρτίου 2008 με τίτλο: «Δυτικά Βαλκάνια: ενίσχυση της ευρωπαϊκής προοπτικής» (COM(2008)0127),
 - έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής της 27ης Ιανουαρίου 2006 με τίτλο: «Η πορεία των Δυτικών Βαλκανίων προς την ΕΕ: εδραίωση της σταθερότητας και προώθηση της ευημερίας» (COM(2006)0027),
 - έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 2ας και 3ης Ιουνίου 2005, στα οποία τα κράτη μέλη και η Επιτροπή καλούνται να ενισχύσουν τους θεσμικούς μηχανισμούς για την προώθηση της ισότητας των φύλων και να θεσπίσουν πλαίσιο για την αξιολόγηση της εφαρμογής της Πλατφόρμας Δράσης του Πεκίνου, ώστε να εξασφαλισθεί συνεκτικότερη και συστηματικότερη παρακολούθηση της προόδου,
 - έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 30ής Νοεμβρίου και της 1ης Δεκεμβρίου 2006 σχετικά με την επισκόπηση της εφαρμογής από τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα της ΕΕ του προγράμματος δράσης του Πεκίνου - Δείκτες σχετικά με τους θεσμοθετημένους μηχανισμούς,
 - έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 30ής Σεπτεμβρίου 2009 σχετικά με την επισκόπηση της εφαρμογής, από τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, της Πλατφόρμας Δράσης του Πεκίνου,
 - έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 4ης Δεκεμβρίου 2008 σχετικά με την κατάσταση των γυναικών στα Βαλκάνια¹,
 - έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 9ης Μαρτίου 2011 σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για την ενσωμάτωση των Ρομά²,
 - έχοντας υπόψη το άρθρο 48 του Κανονισμού του,
 - έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ισότητας των Φύλων και τη γνωμοδότηση της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων (A7-0136/2013),
- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι επτά χώρες στα Δυτικά Βαλκάνια –η Αλβανία, η Βοσνία-

¹ ΕΕ C 21 Ε της 28.1.2010, σ. 8.

² ΕΕ C 199 Ε της 7.7.2012, σ. 112.

Ερζεγοβίνη, η Κροατία, το Κοσσυφοπέδιο, η Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (πΓΔΜ), το Μαυροβούνιο και η Σερβία– βρίσκονται σε διαφορετικά στάδια της διαδικασίας για την προσχώρησή τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι χώρες αυτές πρέπει να εγκρίνουν και να εφαρμόσουν το κοινοτικό κεκτημένο και τις άλλες ενωσιακές υποχρεώσεις στον τομέα της ισότητας των φύλων κατά τη διάρκεια της εν λόγω διαδικασίας·

- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι η εφαρμογή των μέτρων που αφορούν τα δικαιώματα των γυναικών και την ισότητα των φύλων απαιτεί αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τα δικαιώματα αυτά, δικαστικούς και εξωδικαστικούς τρόπους επίκλησης αυτών των δικαιωμάτων και κυβερνητικά και ανεξάρτητα θεσμικά όργανα που θα δρομολογήσουν, θα εκτελέσουν και θα παρακολουθήσουν τη διαδικασία εφαρμογής·
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι γυναίκες διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στις προσπάθειες για ειρήνη, συμφιλίωση και σταθεροποίηση και ότι η συμβολή τους θα πρέπει να αναγνωρίζεται και να ενθαρρύνεται, σύμφωνα με την απόφαση 1325 του ΣΑΗΕ και μεταγενέστερες αποφάσεις·

Γενικές παρατηρήσεις

1. διαπιστώνει ότι οι υπό ένταξη χώρες στα Δυτικά Βαλκάνια έχουν εγκρίνει μεγάλο μέρος της νομοθεσίας που απαιτείται στο πλαίσιο της διαδικασίας προσχώρησης στην ΕΕ, αλλά ότι η εν λόγω νομοθεσία σε πολλές περιπτώσεις δεν εφαρμόζεται με αποτελεσματικό τρόπο·
2. τονίζει την ανάγκη να αναλάβουν οι γυναίκες στα Δυτικά Βαλκάνια πρωταγωνιστικό ρόλο στην κοινωνία με την ενεργό συμμετοχή και εκπροσώπησή τους στον πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό βίο σε όλα τα επίπεδα· επισημαίνει ότι η προώθηση της ισότιμης συμμετοχής των γυναικών στη διαδικασίες λήψης αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης (από το τοπικό έως το εθνικό, από την εκτελεστική έως τη νομοθετική εξουσία) έχει καίρια σημασία·
3. διαπιστώνει με ανησυχία ότι ο πληθυσμός στις περισσότερες χώρες δεν έχει πλήρη επίγνωση της υφιστάμενης νομοθεσίας και των πολιτικών για την προώθηση της ισότητας των φύλων και των δικαιωμάτων των γυναικών και ότι η ενημέρωση αυτή σπάνια φτάνει στα ευάλωτα ή περιθωριοποιημένα μέλη της κοινωνίας, ιδιαίτερα στις γυναίκες Ρομά· καλεί την Επιτροπή και τις κυβερνήσεις των υπό ένταξη χωρών να προαγάγουν την ευαισθητοποίηση με τη χρήση των μέσων ενημέρωσης, δημόσιων εκστρατειών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την εξάλειψη των στερεοτύπων ως προς τα φύλα και την προώθηση προτύπων γυναικείων ρόλων και την ενεργό συμμετοχή των γυναικών σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής, συμπεριλαμβανομένης της λήψης αποφάσεων· ζητεί προπαντός την προσωπική δέσμευση των μελών της κυβέρνησης και των αξιωματούχων·
4. υπογραμμίζει τη σημασία των εκστρατειών ευαισθητοποίησης για την καταπολέμηση των στερεοτύπων, των διακρίσεων (με βάση το φύλο, το πολιτιστικό ή το θρησκευτικό υπόβαθρο) και της ενδοοικογενειακής βίας, καθώς και για την ισότητα των φύλων εν γένει· επισημαίνει ότι οι εκστρατείες αυτές θα έπρεπε να συμπληρώνονται από την προώθηση, στα μέσα ενημέρωσης και στις διαφημίσεις, στο εκπαιδευτικό υλικό και στο Διαδίκτυο, μιας θετικής εικόνας μέσω γυναικών που αποτελούν πρότυπα συμπεριφοράς· τονίζει πόσο σημαντικό είναι να βελτιωθεί η κατάσταση των γυναικών στις αγροτικές

περιοχές, ιδίως έναντι παραδόσεων και στερεοτύπων που διατηρούν τις διακρίσεις εις βάρος τους·

5. σημειώνει με ανησυχία ότι οι γυναίκες εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται στην αγορά εργασίας, καθώς και στη διαδικασία λήψης οικονομικών και πολιτικών αποφάσεων· εκφράζει την ικανοποίησή του για τις ποσοτώσεις και καλεί τις χώρες που δεν το έχουν ακόμη πράξει να προωθήσουν την εκπροσώπηση των γυναικών και, όποτε κρίνεται αναγκαίο, να εφαρμόζουν ουσιαστικά τις ποσοτώσεις στα πολιτικά κόμματα και στις εθνικές συνελεύσεις· ενθαρρύνει τις χώρες που εφαρμόζουν την πρακτική αυτή να συνεχίσουν την εν λόγω διαδικασία ούτως ώστε να διευκολύνουν τη συμμετοχή των γυναικών στον πολιτικό βίο και να ξεπεραστεί η υποεκπροσώπησή τους· επισημαίνει ότι, στις περιπτώσεις όπου έχουν καθιερωθεί ποσοτώσεις για τα δύο φύλα στη διαδικασία λήψης πολιτικών αποφάσεων, πρέπει να εφαρμόζονται και να συμπληρώνονται με αποτελεσματικές νομικές κυρώσεις· επιδοκιμάζει, στο πλαίσιο αυτό, την πρόσφατη διεθνή διάσκεψη κορυφής για τις γυναίκες με θέμα «Σύμπραξη για την αλλαγή», που πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2012 στην Πρίστινα υπό την αιγίδα της μόνης γυναίκας αρχηγού κράτους στην περιοχή, Atifete Jahjaga·
6. σημειώνει με ανησυχία ότι τα ποσοστά απασχόλησης των γυναικών στις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων παραμένουν πολύ χαμηλά· επισημαίνει ότι η στήριξη των πολιτικών για τις ίσες ευκαιρίες είναι σημαντική για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των υποψήφιων προς ένταξη χωρών των Βαλκανίων· καλεί τις κυβερνήσεις να θεσπίσουν μέτρα για τη μείωση του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των δύο φύλων και, ως εκ τούτου, του χάσματος που παρατηρείται μεταξύ των δύο φύλων στις συντάξεις, και για την καταπολέμηση του υψηλού ποσοστού ανεργίας, ιδιαίτερα των γυναικών και, κυρίως, των γυναικών της υπαίθρου· καλεί τις κυβερνήσεις των χωρών των Βαλκανίων να θεσπίσουν ένα νομικό πλαίσιο για ίση αμοιβή για τα δύο φύλα, να βοηθήσουν τις γυναίκες στον συνδυασμό ιδιωτικής και επαγγελματικής ζωής, να διασφαλίσουν καλύτερες συνθήκες εργασίας, διά βίου μάθηση, ευέλικτο ωράριο εργασίας και, επιπλέον, να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον που προάγει τη γυναικεία επιχειρηματικότητα·
7. διαπιστώνει με απογοήτευση ότι, σε ορισμένα κράτη της περιοχής, οι γυναίκες επιχειρηματίες συχνά υφίστανται διακρίσεις στην προσπάθειά τους να εξασφαλίσουν δάνεια ή πιστώσεις για τις επιχειρήσεις τους και εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν εμπόδια που συχνά βασίζονται σε στερεότυπα ως προς τα φύλα· καλεί τα κράτη της περιοχής να εξετάσουν το ενδεχόμενο διαμόρφωσης προγραμμάτων καθοδήγησης και στήριξης στο πλαίσιο των οποίων θα μπορούν να αξιοποιούνται οι συμβουλές και η εμπειρία επαγγελματιών στον επιχειρηματικό τομέα· καλεί τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων να αναπτύξουν συστήματα δυναμικών μέτρων για την αγορά εργασίας που θα αποσκοπούν στη συγκράτηση της ανεργίας μεταξύ των γυναικών· προτρέπει τις εν λόγω χώρες να διαμορφώσουν συστήματα δανειοδότησης και πρόσβασης σε χρηματοδότηση για νέες επιχειρήσεις στο ξεκίνημά τους·
8. τονίζει τη σημασία που έχει η καταπολέμηση των κάθε είδους διακρίσεων στον χώρο εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των διακρίσεων λόγω φύλου στις προσλήψεις, τις προαγωγές και τις παροχές·
9. υπογραμμίζει ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας οικοδόμησης δημοκρατικών θεσμών εύρυθμης λειτουργίας, η διασφάλιση της ενεργού συμμετοχής των γυναικών - που αποτελούν το ήμισυ και άνω του πληθυσμού στις χώρες των Βαλκανίων - είναι ζωτικής

σημασίας για τη δημοκρατική διακυβέρνηση· διαπιστώνει με ανησυχία ότι, στις περισσότερες χώρες, οι οικονομικοί και ανθρωπίνι πόροι που διατίθενται για τη λειτουργία των κυβερνητικών και ανεξάρτητων θεσμικών οργάνων στα οποία έχει ανατεθεί η δρομολόγηση και η εφαρμογή μέτρων για την ισότητα των φύλων, και ιδιαίτερα πολιτικών για την ισότητα των φύλων, είναι ανεπαρκείς· καλεί τις αρχές να συνοδεύσουν τα μέτρα και τα σχέδια δράσης με επαρκείς πόρους που θα χρησιμοποιηθούν για την εφαρμογή τους, συμπεριλαμβανομένου του κατάλληλου γυναικείου προσωπικού· τονίζει ότι ο μηχανισμός προενταξιακής βοήθειας (IPA) μπορεί και πρέπει να χρησιμοποιηθεί για έργα που σχετίζονται με την προώθηση των δικαιωμάτων των γυναικών και της ισότητας των φύλων, αλλά ότι οι αρχές των χωρών φέρουν την πλήρη ευθύνη για την εύρυθμη λειτουργία των μηχανισμών εφαρμογής των δικαιωμάτων των γυναικών και ισότητας των φύλων· καλεί την Επιτροπή να εξετάζει με τη δέουσα επιμέλεια την αποτελεσματική χρήση των δαπανών·

10. διαπιστώνει με ανησυχία την έλλειψη τυποποιημένων στατιστικών στοιχείων σχετικά με την ισότητα των φύλων, τη βία κατά των γυναικών, την πρόσβαση στα αντισυλληπτικά και τη διαθεσιμότητά τους και τη μη κάλυψη της ανάγκης για αντισύλληψη, που είναι απαραίτητα για την υλοποίηση μιας τυποποιημένης και διαχρονικά συγκρίσιμης παρακολούθησης μεταξύ των υπό ένταξη χωρών και μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ και των υπό ένταξη χωρών· καλεί τις κυβερνήσεις των υπό ένταξη βαλκανικών χωρών να θεσπίσουν κοινή μεθοδολογία για τη συγκέντρωση στατιστικών στοιχείων από κοινού με τη Eurostat, το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE) και άλλα συναφή θεσμικά όργανα· τονίζει ότι πρέπει να αναπτυχθούν ειδικές στρατηγικές και να εφαρμοστούν οι υπάρχουσες στρατηγικές για τη βελτίωση της θέσης των γυναικών που αντιμετωπίζουν πολλαπλές διακρίσεις, όπως οι γυναίκες Ρομά, οι λεσβίες, οι αμφιφυλόφιλες και οι διαφυλικές γυναίκες, οι γυναίκες με αναπηρία, οι γυναίκες από εθνοτικές μειονότητες και οι ηλικιωμένες γυναίκες·
11. θεωρεί ότι οι γυναίκες διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στην επίλυση των συγκρούσεων και τη σταθεροποίηση, στοιχείο ζωτικής σημασίας για τη συμφιλίωση σε ολόκληρη την περιοχή· υπογραμμίζει πόσο σημαντική είναι η πρόσβαση στη δικαιοσύνη των γυναικών που είναι θύματα εγκλημάτων εν καιρώ πολέμου, ιδίως βιασμού· τονίζει την ευθύνη όλων των κρατών για τον τερματισμό της ατιμωρησίας και τη δίωξη των υπαιτίων για εγκλήματα γενοκτονίας, κατά της ανθρωπότητας και εγκλήματα πολέμου, συμπεριλαμβανομένων των εγκλημάτων που συνεπάγονται σεξουαλική βία κατά γυναικών και κοριτσιών, και την αναγνώριση και καταδίκη των εγκλημάτων αυτών ως εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας και εγκλημάτων πολέμου· τονίζει την ανάγκη να αποκλείονται τα εγκλήματα αυτά από τα μέτρα αμνηστίας· επιδοκιμάζει τις προσπάθειες δικτύων όπως του Περιφερειακού Λόμπι Γυναικών με σκοπό τη στήριξη των γυναικών στην οικοδόμηση της ειρήνης και την προώθηση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη των γυναικών σε χώρες που εξέρχονται από συρράξεις· υπογραμμίζει τη συνεχιζόμενη ανάγκη να αντιμετωπιστεί το παρελθόν και να διασφαλίζεται συστηματικά η απονομή δικαιοσύνης και η αποκατάσταση των θυμάτων σεξουαλικής βίας στο πλαίσιο των συγκρούσεων· ζητεί επείγοντως την έγκριση και την εφαρμογή κατάλληλων κρατικών προγραμμάτων για την προστασία των μαρτύρων και τη δίωξη των εγκλημάτων αυτών·
12. καταδικάζει κάθε μορφή βίας κατά των γυναικών και σημειώνει με ανησυχία ότι η βία λόγω φύλου και η λεκτική κακοποίηση συνεχίζουν να υφίστανται στις χώρες των Βαλκανίων· καλεί τις κυβερνήσεις των βαλκανικών χωρών να ενισχύσουν τα όργανα επιβολής του νόμου, προκειμένου να αντιμετωπιστούν με επιτυχία ζητήματα όπως η βία

λόγω φύλου, η ενδοοικογενειακή βία, η καταναγκαστική πορνεία και η εμπορία γυναικών, να δημιουργήσουν καταφύγια για τα θύματα που υπέστησαν ή υφίστανται ενδοοικογενειακή βία και να διασφαλίσουν ότι τα όργανα επιβολής του νόμου, οι δικαστικές αρχές και οι δημόσιοι υπάλληλοι θα επιδεικνύουν μεγαλύτερη ευαισθησία σε αυτό το φαινόμενο· ενθαρρύνει τις εθνικές αρχές στην περιοχή να θεσπίσουν προγράμματα ευαισθητοποίησης για την ενδοοικογενειακή βία·

13. σημειώνει με βαθιά ανησυχία ότι το 30% των θυμάτων διασυνοριακής εμπορίας ανθρώπων στην ΕΕ είναι πολίτες βαλκανικών χωρών, ενώ οι γυναίκες και τα κορίτσια αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος των θυμάτων που εντοπίστηκαν· τονίζει ότι η ισότητα των φύλων, οι εκστρατείες ευαισθητοποίησης και τα μέτρα κατά της διαφθοράς και του οργανωμένου εγκλήματος έχουν καίρια σημασία για την πρόληψη της εμπορίας και την προστασία πιθανών θυμάτων· καλεί τις εθνικές αρχές στην περιοχή να εργαστούν από κοινού για τη δημιουργία κοινού μετώπου·
14. ζητεί από τις αρχές των υπό ένταξη χωρών των Βαλκανίων να παρέχουν σταθερή χρηματοδότηση για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, να ενισχύσουν περαιτέρω την ικανότητά τους να εντοπίζουν προληπτικά και να προστατεύουν τα θύματα μεταξύ των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, να εξασφαλίζουν διά νόμου ότι τα αναγνωρισμένα θύματα εμπορίας ανθρώπων δεν θα τιμωρούνται για τη διάπραξη εγκλήματος που είναι άμεσο αποτέλεσμα της εμπορίας τους, να συνεχίσουν τις προσπάθειες προστασίας των θυμάτων, να εκπαιδεύσουν τους υπαλλήλους επιβολής του νόμου και να αναπτύξουν περαιτέρω κέντρα υποδοχής και την ικανότητα παροχής καταφυγίων· καλεί επίσης τις αντίστοιχες κυβερνήσεις να βελτιώσουν την εφαρμογή της υφιστάμενης νομοθεσίας, προκειμένου να δημιουργηθεί ένα αποτρεπτικό περιβάλλον για τους δράστες εμπορίας ανθρώπων, όπου οι περιπτώσεις εμπορίας ανθρώπων θα ερευνώνται σωστά και οι δράστες θα διώκονται και θα καταδικάζονται· καλεί την Επιτροπή να προτρέψει τις υποψήφιες χώρες των Βαλκανίων να βελτιώσουν τα αρχεία τους για τη δίωξη και την επιβολή κυρώσεων και να υποστηρίξουν τις τοπικές πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων της εμπορίας ανθρώπων, όπως η ενδοοικογενειακή βία και οι περιορισμένες οικονομικές ευκαιρίες για τις γυναίκες·
15. θεωρεί ότι η πραγματική ισότητα των φύλων βασίζεται επίσης στην ισότητα και στην απαγόρευση των διακρίσεων με βάση τον γενετήσιο προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου· ενθαρρύνει τις κυβερνήσεις των υπό ένταξη χωρών να αντιμετωπίσουν την συνεχιζόμενη ομοφοβία και τρανσφοβία στη νομοθεσία, στην πολιτική και στην πράξη, μεταξύ άλλων με νομοθεσία για τα εγκλήματα μίσους, κατάρτιση της αστυνομίας και νομοθεσία για την απαγόρευση των διακρίσεων, και ζητεί από τις εθνικές αρχές στην περιοχή να καταγγείλουν το μίσος και τη βία λόγω γενετήσιου προσανατολισμού, ταυτότητας φύλου ή έκφρασης του φύλου·
16. επικροτεί την αύξηση των διασυνοριακών περιφερειακών πρωτοβουλιών στον τομέα των δικαιωμάτων των γυναικών και της ισότητας των φύλων· καλεί τις κυβερνήσεις και την Επιτροπή να στηρίζουν τις εν λόγω πρωτοβουλίες και να ενθαρρύνουν την ανταλλαγή και την προβολή των ορθών πρακτικών που απορρέουν από αυτές, μεταξύ άλλων χρησιμοποιώντας τα προενταξιακά κονδύλια και διαθέτοντας επαρκείς επιδοτήσεις για τις πρωτοβουλίες αυτές, όπως μέσω της κατάρτισης του προϋπολογισμού με γνώμονα το φύλο·

17. καλεί τις κυβερνήσεις του Μαυροβουνίου, της Σερβίας, της πΓΔΜ και της Αλβανίας, όταν ξεκινήσουν διαπραγματεύσεις προσχώρησης, να καταλήξουν σε συμφωνία πλαίσιο με τα κοινοβούλιά τους, τα πολιτικά κόμματα και την κοινωνία των πολιτών σχετικά με τη συμμετοχή των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, μεταξύ άλλων στον τομέα των δικαιωμάτων των γυναικών και της ισότητας των φύλων, στις ενταξιακές διαπραγματεύσεις και στην κατάρτιση των σχεδίων δράσης για τις μεταρρυθμίσεις που θα προκύψουν από τις εν λόγω διαπραγματεύσεις, καθώς και να εξασφαλίσουν την πρόσβαση αυτών στα συναφή έγγραφα που αφορούν την ενταξιακή διαδικασία·
18. καλεί τις κυβερνήσεις των υπονήφιων προς ένταξη βαλκανικών χωρών να αναγνωρίσουν και να υποστηρίξουν τον ρόλο της κοινωνίας των πολιτών και των γυναικείων οργανώσεων σε συγκεκριμένους τομείς, όπως η προώθηση των δικαιωμάτων των λεσβιών, ομοφυλοφίλων, αμφιφυλοφίλων και διαφυλικών ατόμων, η καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, η αύξηση της πολιτικής συμμετοχής και της εκπροσώπησης των γυναικών και η προώθηση των προσπαθειών οικοδόμησης της ειρήνης· υποστηρίζει ένθερμα δραστηριότητες που αποβλέπουν στη χειραφέτηση των γυναικών και στην ενίσχυση της θέσης τους στις εν λόγω κοινωνίες·
19. σημειώνει με ανησυχία, ότι στις περισσότερες υπονήφιες για ένταξη χώρες των Βαλκανίων, η διαδικασία για την κοινωνική ένταξη των Ρομά έχει επιβραδυνθεί και, σε ορισμένες περιπτώσεις, ακόμη και ανακοπεί· ζητεί από τις αντίστοιχες κυβερνήσεις να εντείνουν τις προσπάθειές τους προκειμένου να ενσωματώσουν περαιτέρω τους πολίτες Ρομά και να διασφαλίσουν την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων και προκαταλήψεων εις βάρος των Ρομά, ιδίως των γυναικών και των κοριτσιών που είναι θύματα πολλαπλών και διατομεακών διακρίσεων· καλεί την Επιτροπή να ενισχύσει τις προσπάθειές της για τη σύμπραξη, στην προσπάθεια αυτή, των χωρών της διαδικασίας διεύρυνσης, ανεξάρτητα από το στάδιο στο οποίο βρίσκεται η διαδικασία, και να κινητοποιήσει τον μηχανισμό προενταξιακής βοήθειας (ΜΠΒ) και τον μηχανισμό της Διαδικασίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης·
20. σημειώνει με ανησυχία ότι οι ακτιβιστές υπέρ των δικαιωμάτων των λεσβιών, ομοφυλοφίλων, αμφιφυλοφίλων και διαφυλικών ατόμων και οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που υπογραμμίζουν πόση σημασία έχει η αντιμετώπιση του παρελθόντος, είναι τακτικοί στόχοι ρητορικής μίσους, απειλών και σωματικών επιθέσεων, και καλεί τις κυβερνήσεις των υπονήφιων βαλκανικών χωρών να λάβουν συγκεκριμένα μέτρα για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των υπερασπιστριών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων·
21. καλεί την Επιτροπή να αναγάγει την εφαρμογή των δικαιωμάτων των γυναικών, την ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας των φύλων και τη συνεχή καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας σε προτεραιότητα στο πλαίσιο της διαδικασίας προσχώρησης των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων, συνεχίζοντας να αναφέρεται στα θέματα αυτά, να τα παρακολουθεί και παρέχει σχετική ενημέρωση στο πλαίσιο των εκθέσεων προόδου, και να επισημαίνει τη σημασία τους στις επαφές με τις αρχές, αλλά και αποτελώντας η ίδια παράδειγμα προς μίμηση, διασφαλίζοντας την ισότιμη εκπροσώπηση των δύο φύλων στις διαπραγματευτικές ομάδες και στους εκπρόσωπους της στις συναντήσεις και στα μέσα ενημέρωσης·
22. καλεί τις αντιπροσωπείες της ΕΕ στις χώρες των Βαλκανίων να παρακολουθούν εκ του σύνεγγυς την πρόοδο που σημειώνεται σε θέματα δικαιωμάτων των γυναικών και

ισότητας των φύλων, ενόψει της μελλοντικής ένταξης στην ΕΕ, και καλεί κάθε αντιπροσωπεία να ορίσει ένα μέλος του προσωπικού υπεύθυνο για τις πολιτικές σε θέματα φύλου για να διευκολύνει την ανταλλαγή ορθών πρακτικών στην περιοχή των Βαλκανίων·

23. ενθαρρύνει τις εθνικές αρχές στην περιοχή αυτή να υποστηρίξουν την ισότητα των φύλων μέσω της εκπαίδευσης στα σχολεία και τα πανεπιστήμια· σημειώνει ότι πολλά κορίτσια αποθαρρύνονται από μικρή ηλικία να ακολουθήσουν στο σχολείο και το πανεπιστήμιο κλάδους που θεωρούνται καθαυτό «ανδρικοί», όπως οι φυσικές επιστήμες, τα μαθηματικά και η τεχνολογία· συνιστά την καθιέρωση αρχικών κύκλων μαθημάτων για τα βασικά στοιχεία της επιχειρηματικότητας και τη διεύρυνση του φάσματος πιθανών κλάδων και σταδιοδρομιών που μπορούν να ακολουθήσουν τα κορίτσια προκειμένου να μπορέσουν να αναπτύξουν τη βάση γνώσεων και το πλήρες φάσμα δεξιοτήτων που χρειάζονται για να επιτύχουν σε οιοδήποτε δρόμο αποφασίσουν να ακολουθήσουν στη ζωή τους·
24. τονίζει ότι όλες οι γυναίκες πρέπει να έχουν τον έλεγχο των σεξουαλικών και αναπαραγωγικών δικαιωμάτων τους, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές και υψηλής ποιότητας δυνατότητες αντισύλληψης· εκφράζει την ανησυχία του για τους περιορισμούς όσον αφορά την πρόσβαση σε υπηρεσίες σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας στις υποψήφιες για ένταξη χώρες των Βαλκανίων·
25. ζητεί από τις κυβερνήσεις των υποψήφιων για ένταξη χωρών των Βαλκανίων να υιοθετήσουν νομοθεσία και πολιτικές που εξασφαλίζουν καθολική πρόσβαση σε υπηρεσίες αναπαραγωγικής υγείας και υποστηρίζουν τα αναπαραγωγικά δικαιώματα, και να συγκεντρώνουν συστηματικά τα δεδομένα που είναι απαραίτητα για τη βελτίωση της κατάστασης της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας·

Αλβανία

26. καλεί την αλβανική κυβέρνηση να υποστηρίξει τη συμμετοχή περισσότερων γυναικών στη διαδικασία λήψης πολιτικών αποφάσεων, ιδίως ενόψει των βουλευτικών εκλογών του 2013·
27. καλεί την αλβανική κυβέρνηση να εφαρμόσει την εθνική στρατηγική ανάπτυξης και ενσωμάτωσης και τον νόμο για την προστασία από τις διακρίσεις, με την ενίσχυση του Γραφείου του Επιτρόπου για την προστασία από τις διακρίσεις, θεσπίζοντας φορέα υποβολής προσφυγών με τη μορφή Επιτρόπου ειδικά για περιπτώσεις διακρίσεων λόγω φύλου, προκειμένου να προωθηθεί ένα περιβάλλον στο οποίο δεν θα υφίστανται διακρίσεις οι γυναίκες που φέρουν στον κόσμο κορίτσια·
28. ζητεί από την αλβανική κυβέρνηση να βελτιώσει τον συντονισμό μεταξύ των εθνικών και των τοπικών αρχών, ιδίως όσον αφορά την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας, και σημειώνει ότι οι γυναίκες θα πρέπει να συμμετέχουν περισσότερο στη διαδικασία λήψης αποφάσεων σε εθνικό και τοπικό επίπεδο στην Αλβανία·
29. καλεί την αλβανική κυβέρνηση να προτείνει μεταρρυθμίσεις στο πλαίσιο των οποίων θα επιδεικνύεται μεγαλύτερη ευαισθησία σε θέματα φύλου στη νομοθεσία σχετικά με τα δικαιώματα ιδιοκτησίας, στον ποινικό κώδικα, στον εκλογικό νόμο και στην εργατική νομοθεσία·

30. συγχαίρει την Αλβανία για την εκπαίδευση που παρέχεται στους δικαστές σχετικά με την εφαρμογή της νομοθεσίας για την ισότητα των φύλων και τα μέτρα καταπολέμησης της βίας κατά των γυναικών και για τη δυνατότητα των θυμάτων διακρίσεων ή βίας να λάβουν κρατικά επιχορηγούμενη δικαστική αρωγή·
31. συγχαίρει την Αλβανία για την απόφαση που έλαβε σχετικά με την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στο μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό πρόγραμμα για όλα τα βασικά υπουργεία, και προσδοκά τα αποτελέσματα της εφαρμογής της·
32. καλεί την αλβανική κυβέρνηση να εφαρμόσει και, αν είναι αναγκαίο, να προσαρμόσει τους δείκτες επιδόσεων για την παρακολούθηση της εφαρμογής των μέτρων σχετικά με τα δικαιώματα των γυναικών και την ισότητα των φύλων·
33. καλεί το αλβανικό κοινοβούλιο να συστήσει κοινοβουλευτική επιτροπή που θα ασχολείται ειδικά με τα δικαιώματα των γυναικών και την ισότητα των φύλων·
34. καλεί την αλβανική κυβέρνηση να επιταχύνει την εφαρμογή, ιδιαίτερα σε τοπικό επίπεδο, των εργαλείων πολιτικής που προάγουν τα δικαιώματα των γυναικών, όπως η εθνική στρατηγική για την ισότητα των φύλων, την ενδοοικογενειακή βία και τη βία κατά των γυναικών (2011-2015)·
35. επαινεί τις αλβανικές αρχές για τη θέσπιση δεικτών απόδοσης για την παρακολούθηση της εφαρμογής των δικαιωμάτων των γυναικών και των μέτρων ισότητας των φύλων, καθώς και για τη δημοσίευση της Εθνικής Έκθεσης για την Κατάσταση των Γυναικών και την Ισότητα των Φύλων στην Αλβανία για το 2012·

Βοσνία-Ερζεγοβίνη

36. καλεί την κυβέρνηση της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης να ευθυγραμμίσει τη νομοθεσία που αφορά την ισότητα των φύλων, καθώς και τις νομικές πρακτικές σε διάφορα επίπεδα, με σκοπό να δημιουργηθεί μια ενιαία νομική κατάσταση στη χώρα, και να ενισχύσει το τμήμα που είναι αρμόδιο για την ισότητα των φύλων σε κεντρικό επίπεδο, ώστε να αντιμετωπιστεί η συνεχιζόμενη απουσία γυναικών στα υψηλότερα κλιμάκια διακυβέρνησης και να παρακολουθούνται τα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί μέχρι τώρα λόγω της μη εφαρμογής της· καλεί την Επιτροπή να χρησιμοποιήσει όλους τους διαθέσιμους μηχανισμούς για την ενίσχυση της λογοδοσίας και της δράσης των αρχών της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης προς την κατεύθυνση αυτή· καλεί την κυβέρνηση της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης να δώσει μεγαλύτερη έμφαση στην εφαρμογή και την εναρμόνιση του νόμου για την Ισότητα των Φύλων της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης και του νόμου για την απαγόρευση των διακρίσεων με τους άλλους νόμους σε κρατικό επίπεδο·
37. σημειώνει με ιδιαίτερη ανησυχία τις διακρίσεις που υφίστανται οι έγκυοι και οι λεχώνες στην αγορά εργασίας, καθώς και τις διαφορές στα δικαιώματα κοινωνικής ασφάλισης που αφορούν τη μητρότητα μεταξύ των διαφόρων φορέων και καντονιών· καλεί τις αρχές της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης να ευθυγραμμίσουν σε υψηλό επίπεδο τα δικαιώματα κοινωνικής ασφάλισης για όσους λαμβάνουν άδεια μητρότητας, πατρότητας ή γονική άδεια σε ολόκληρη τη χώρα, δημιουργώντας μια ενιαία κατάσταση για όλους τους πολίτες·
38. διαπιστώνει με ανησυχία το χαμηλό επίπεδο ευαισθητοποίησης σχετικά με τη νομοθεσία που αφορά την ισότητα των φύλων και τη νομοθεσία κατά της βίας σε βάρος των

γυναικών, όχι μόνο μεταξύ των πολιτών εν γένει, αλλά και μεταξύ όσων εργάζονται στον τομέα επιβολής του νόμου· καλεί τις αρχές να εφαρμόσουν σχέδιο δράσης για την αύξηση της ευαισθητοποίησης και να μεριμνήσουν για την κατάρτιση των εργαζομένων στον τομέα επιβολής του νόμου·

39. σημειώνει με μεγάλη ανησυχία ότι οι νόμοι για την προστασία των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας εξακολουθούν να μην είναι εναρμονισμένοι με τη νομοθεσία των οντοτήτων, ώστε να αναγνωρίζεται η ενδοοικογενειακή βία ως ποινικό αδίκημα σύμφωνα με τον ποινικό κώδικα και των δύο οντοτήτων της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, με αποτέλεσμα να μην παρέχεται η δέουσα ασφάλεια δικαίου στα θύματα αυτά· καλεί την κυβέρνηση της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης να επιλύσει το ζήτημα το συντομότερο, προκειμένου να ενισχυθεί η προστασία των θυμάτων·
40. επαινεί τις γυναίκες στο κοινοβούλιο της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης για τον διακομματικό διάλογο για τη βία λόγω φύλου με τους αρμόδιους υπουργούς· καλεί τις αρχές της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης να δώσουν συνέχεια σε αυτό τον διάλογο με συγκεκριμένα μέτρα για να προωθήσουν την καταπολέμηση της βίας λόγω φύλου·
41. καλεί τις αρχές της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης να παρέχουν επίσημα στατιστικά στοιχεία σχετικά με τον αριθμό των κρουσμάτων βίας με βάση δεδομένα που έχουν συλλεχθεί από τις εκθέσεις της αστυνομίας, τα κέντρα κοινωνικής φροντίδας και τα δικαστικά όργανα και να φροντίσουν τα στατιστικά στοιχεία αυτά να είναι διαθέσιμα στο κοινό· επίσης, καλεί τις αρχές της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης να συγκεντρώσουν και να δημοσιοποιήσουν στοιχεία σχετικά με τα μέτρα προστασίας που αποσκοπούν στη διασφάλιση της προστασίας των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας·
42. καλεί την κυβέρνηση της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης να εναρμονίσει τον νόμο για την ισότητα των φύλων της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης με τον εκλογικό νόμο, όσον αφορά τη σύνθεση των οργάνων του εκτελεστικού σώματος σε όλα τα επίπεδα λήψης αποφάσεων (δήμοι, καντόνια, οντότητες και κράτος)·
43. επαινεί τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη για τη νομοθεσία της που ορίζει ελάχιστο ποσοστό εκπροσώπησης τουλάχιστον 40% για κάθε φύλο στις διοικητικές υπηρεσίες σε κρατικούς φορείς και φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, αλλά σημειώνει ότι αυτό δεν είχε ως αποτέλεσμα την τήρηση του ποσοστού του 40% γυναικών στην πράξη· καλεί τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη να καταρτίσει σχέδιο δράσης με συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα και σαφή κατανομή αρμοδιοτήτων για την εφαρμογή της εν λόγω νομοθεσίας·
44. διαπιστώνει με ανησυχία την έλλειψη οικονομικών και ανθρώπινων πόρων για την υλοποίηση του σχεδίου δράσης σχετικά με την απόφαση 1325 του ΣΑΗΕ, για θεσμικούς μηχανισμούς που θα διασφαλίσουν την ισότητα των φύλων, κατάλληλη πρόσβαση στη δικαιοσύνη και κέντρα υποδοχής για τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας· καλεί τις αρχές της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης σε όλα τα επίπεδα να συμπεριλάβουν επαρκή χρηματοδότηση για τους σκοπούς αυτούς στον προϋπολογισμό τους·
45. καταδικάζει το γεγονός ότι, μέχρι σήμερα, οι αρχές της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης έχουν διερευνήσει και καταδικάσει περιορισμένο μόνο αριθμό υποθέσεων σεξουαλικής βίας στο πλαίσιο εγκλημάτων πολέμου· εκφράζει την έντονη ανησυχία του για το γεγονός ότι μεγάλος αριθμός δραστών εγκλημάτων αυτού του είδους έχουν ξεφύγει από το σύστημα δικαιοσύνης ατιμώρητοι· σημειώνει επίσης την αποτυχία των αρχών της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης να παρέχουν επαρκή προγράμματα προστασίας μαρτύρων για τα θύματα·

καλεί, ως εκ τούτου, τις αρχές της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης να εξασφαλίσουν ότι όλα τα θύματα εγκλημάτων σεξουαλικής βίας στο πλαίσιο πολέμου θα έχουν ασφαλή και επαρκή πρόσβαση στο δικαστικό σύστημα και ότι όλες οι υποθέσεις που αφορούν εγκλήματα πολέμου θα αντιμετωπίζονται άμεσα και αποτελεσματικά·

46. καλεί την κυβέρνηση της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης να βελτιώσει την παρακολούθηση της ισχύουσας νομοθεσίας στον τομέα των δικαιωμάτων των γυναικών και της ισότητας των φύλων, με τη συμπερίληψη σαφών στόχων όσον αφορά τις πολιτικές και τα σχέδια δράσης και με σαφή προσδιορισμό των κρατικών θεσμών που είναι υπεύθυνοι για την εφαρμογή τους· επιπλέον, καλεί τις αρχές της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης σε όλα τα επίπεδα να συνεργαστούν για τη συγκέντρωση πλήρων στατιστικών στοιχείων σχετικά με την ισότητα των φύλων για ολόκληρη τη χώρα·

Κροατία

47. ενθαρρύνει την κυβέρνηση της Κροατίας να συνεχίσει την ευθυγράμμιση της νομοθεσίας της με το κοινοτικό κεκτημένο της ΕΕ στους τομείς που αφορούν την ισότητα των φύλων, μετά την προσχώρηση της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση·
48. καλεί τις κροατικές αρχές να εφαρμόσουν πλήρως τη νομοθεσία που ορίζει ποσοστό 40% γυναικών στα ψηφοδέλτια για τα τοπικά και περιφερειακά όργανα αυτοδιοίκησης, το κοινοβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, λαμβάνοντας υπόψη ότι, στις βουλευτικές εκλογές του 2011, τα δύο τρίτα των πολιτικών κομμάτων δεν πληρούσαν τον καθορισμένο στόχο·
49. συγχαίρει την Κροατία για τη θέσπιση της υπηρεσίας Διαμεσολαβητή για την Ισότητα των Φύλων και την ευαισθητοποίηση σχετικά με τα μέτρα που αφορούν τα δικαιώματα των γυναικών και την ισότητα των φύλων που ήρθε ως αποτέλεσμα της προβολής της εν λόγω υπηρεσίας· συνιστά σε όλες τις χώρες στην περιοχή να εξετάσουν κατά πόσον μπορούν να ακολουθήσουν το παράδειγμα αυτό ως μορφή ορθής πρακτικής· ενθαρρύνει την κυβέρνηση της Κροατίας να συνεχίσει τη χρηματοδότηση των υπηρεσιών των Διαμεσολαβητών και να δώσει συνέχεια στις συστάσεις τους·
50. χαιρετίζει τα σχέδια δράσης για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε τοπικό επίπεδο, ειδικά στην περιοχή της Ίστρια, και καλεί την κροατική κυβέρνηση να προωθήσει την υιοθέτηση και εφαρμογή των εν λόγω σχεδίων δράσης σε όλη τη χώρα·
51. καλεί την κυβέρνηση της Κροατίας να καθιερώσει διαρθρωτικό διάλογο με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, εστιάζοντας ειδικότερα στην κατάσταση μετά την προσχώρηση·
52. χαιρετίζει την πρόοδο που έχει σημειωθεί στην Κροατία όσον αφορά τον κατάλληλο χειρισμό των περιστατικών βίας κατά των γυναικών και των διακρίσεων λόγω φύλου από την αστυνομία, μετά από στοχευμένη εκπαίδευση των αστυνομικών σε αυτό τον τομέα, και ενθαρρύνει τις αρχές να συνεχίσουν αυτές τις δράσεις· επισημαίνει, ωστόσο, ότι οι υποθέσεις δεν τυγχάνουν πάντα σωστού χειρισμού από το δικαστικό σώμα, και ζητεί από τις αρχές να αναληφθούν δράσεις για την ευαισθητοποίηση και την εκπαίδευση και των δικαστικών λειτουργών· επιπλέον, καλεί την κροατική κυβέρνηση να παρέχει δωρεάν δικαστική αρωγή στα θύματα βίας λόγω φύλου και διακρίσεων·
53. καλεί τις κροατικές αρχές να διευκρινίσουν, στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής για

την Προστασίας από την ενδοοικογενειακή βία (2011-2016), ποια είναι η αρμόδια αρχή για τις εκάστοτε ενέργειες και να διαθέσουν την κατάλληλη χρηματοδότηση στις αρχές και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών για την εφαρμογή της στρατηγικής·

Κοσσυφοπέδιο

54. επικροτεί τον ρόλο που έχει ανατεθεί στη Συνέλευση του Κοσσυφοπεδίου για την έγκριση, την αναθεώρηση και την παρακολούθηση του προγράμματος για την ισότητα των φύλων· ζητεί την εφαρμογή των συστάσεων που προκύπτουν από τις εκθέσεις παρακολούθησης·
55. καλεί την κυβέρνηση του Κοσσυφοπεδίου να προωθήσει μια τηλεφωνική γραμμή βοήθειας σε όλη τη χώρα για τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας και βίας που σχετίζεται με το φύλο και να φροντίσει να υπάρξει ενημέρωση για τις δυνατότητες καταγγελίας και χειρισμού των υποθέσεων·
56. συγχαίρει την κυβέρνηση του Κοσσυφοπεδίου για την τοποθέτηση της υπηρεσίας για την ισότητα των φύλων στο Γραφείο του Πρωθυπουργού και καλεί την κυβέρνηση να διασφαλίσει την αποτελεσματικότερη λειτουργία της υπηρεσίας όσον αφορά την εφαρμογή και την παρακολούθηση του νόμου για την ισότητα των φύλων, χωρίς πολιτικές παρεμβάσεις·
57. καλεί την κυβέρνηση του Κοσσυφοπεδίου να ιδρύσει το προτεινόμενο Κέντρο Ίσης Μεταχείρισης όσο το δυνατόν συντομότερα·
58. συγχαίρει το Κοσσυφοπέδιο για την κατάρτιση των αστυνομικών σχετικά με τον χειρισμό υποθέσεων βίας λόγω φύλου και τη δημιουργία ειδικών θαλάμων στα αστυνομικά τμήματα για τα θύματα και τα παιδιά τους· καλεί την κυβέρνηση του Κοσσυφοπεδίου να παράσχει κατάρτιση και στα μέλη του δικαστικού σώματος ως προς τον χειρισμό των υποθέσεων αυτών και να αυξήσει τον αριθμό των καταφυγίων για τα θύματα και τον χρόνο παραμονής τους σε αυτά·
59. καλεί την κυβέρνηση του Κοσσυφοπεδίου να αναγνωρίσει και να εργαστεί προς την κατεύθυνση της υλοποίησης των αρχών της Πρίστινα που καθιερώθηκαν στη σύνοδο κορυφής των γυναικών του Κοσσυφοπεδίου, τον Οκτώβριο του 2012·
60. τονίζει την ανάγκη για περαιτέρω ευαισθητοποίηση ως προς τη χρήση αντισυλληπτικών, καθώς και τον εφοδιασμό και την πρόσβαση σε αυτά, δεδομένου ότι, παρόλο που το ποσοστό των γυναικών που χρησιμοποιούν διάφορα είδη αντισύλληψης έχει αυξηθεί, η χρήση αντισυλληπτικών κάθε άλλο παρά είναι διαδεδομένη μεταξύ των γυναικών του Κοσσυφοπεδίου·
61. καλεί την κυβέρνηση του Κοσσυφοπεδίου να αναγνωρίσει τα θύματα σεξουαλικής βίας κατά τη διάρκεια των συγκρούσεων 1998-1999 και να συμπεριλάβει την ομάδα αυτή ως ειδική κατηγορία βάσει του νόμου, μέσω της τροποποίησης του νόμου αριθ. 04/L-054 για το καθεστώς και τα δικαιώματα των μαρτύρων, αναπήρων, παλαιμάχων, μελών του Απελευθερωτικού Στρατού του Κοσσυφοπεδίου, αμάχων θυμάτων πολέμου και των οικογενειών τους·
62. καλεί την κυβέρνηση του Κοσσυφοπεδίου να προσδιορίσει με σαφήνεια δείκτες για τη συμμόρφωση ή μη με τις διοικητικές οδηγίες όσον αφορά τους νόμους για την ισότητα

των φύλων και τις διακρίσεις, για να διευκολυνθεί η εφαρμογή και η παρακολούθηση· καλεί ακόμη την κυβέρνηση να συγκεντρώσει στοιχεία και να δημιουργήσει ένα εθνικό μητρώο για τις υποθέσεις διακρίσεων και βίας λόγω φύλου·

πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (πΓΔΜ)

63. συγχαίρει την κυβέρνηση της πΓΔΜ για τη νέα πρόταση νόμου κατά της σεξουαλικής και ηθικής παρενόχλησης στον χώρο εργασίας, που συμπεριλαμβάνει πρόστιμα για τους δράστες, και ζητεί την εναρμόνιση της πρότασης νόμου με τον ποινικό κώδικα· χαιρετίζει την πρόθεση της κυβέρνησης της πΓΔΜ να αλλάξει τη νομοθεσία ούτως ώστε να διασφαλίζεται ότι και οι δύο γονείς να μπορούν να λάβουν γονική άδεια ή άδεια για οικογενειακούς λόγους, για να φροντίσουν συγγενείς τους που είναι ασθενείς, καθώς και την πρόσφατη έγκριση αλλαγών στο εργατικό δίκαιο που θα παρέχουν καλύτερη νομική προστασία στην αγορά εργασίας για τις εγκύους και τις λεχώνες·
64. σημειώνει με ανησυχία ότι οι γυναίκες Ρομά υφίστανται διπλή διάκριση λόγω φύλου και εθνότητας· καλεί, κατά συνέπεια, την κυβέρνηση της πΓΔΜ να υιοθετήσει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο κατά των διακρίσεων που θα επιτρέψει στις γυναίκες Ρομά να διασφαλίσουν τα δικαιώματά τους·
65. συγχαίρει τις αρχές της πΓΔΜ για την προσθήκη αποτρεπτικών κυρώσεων για το ενδεχόμενο μη συμμόρφωσης με τον νόμο που ορίζει εκπροσώπηση 30% τουλάχιστον από κάθε φύλο στα όργανα λήψης πολιτικών αποφάσεων· καλεί την κυβέρνηση της πΓΔΜ να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς κατά πόσον αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη συμμετοχή τουλάχιστον 30% γυναικών στα όργανα λήψης αποφάσεων, ιδίως σε τοπικό επίπεδο·
66. συγχαίρει το κοινοβούλιο της πΓΔΜ για την ενεργό «λέσχη γυναικών», όπου γυναίκες βουλευτές από διάφορα κόμματα συνεργάζονται για την προαγωγή των δικαιωμάτων των γυναικών και της ισότητας των φύλων, μέσω δημόσιων συζητήσεων, συνεδρίων και διεθνών και άλλων εκδηλώσεων, και σε συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών για την αντιμετώπιση ευαίσθητων ή περιθωριοποιημένων θεμάτων όπως η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση στα σχολεία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, η ενδοοικογενειακή βία, ο ιός HIV, ο καρκίνος του τραχήλου της μήτρας, η ρητορική μίσους και η θέση των γυναικών στις αγροτικές περιοχές·
67. διαπιστώνει ότι οι μηχανισμοί του Νομικού Εκπροσώπου του Τμήματος για την Ισότητα των Ευκαιριών στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής, που είναι αρμόδιος για την παροχή νομικών συμβουλών σε περιπτώσεις άνισης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών, δεν λειτουργούν σωστά· καλεί την κυβέρνηση της πΓΔΜ να λάβει μέτρα για τη βελτίωση της λειτουργίας των μηχανισμών αυτών·
68. διαπιστώνει με ανησυχία την αποσπασματική υλοποίηση των σχεδίων δράσης και των στρατηγικών για την ισότητα των φύλων, καθώς και την έλλειψη γενικού συντονισμού των προσπαθειών· καλεί την κυβέρνηση της πΓΔΜ να αυξήσει τους οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους που διατίθενται στο Τμήμα Ισότητας των Φύλων και να μεριμνήσει για τον διορισμό και την αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων των συντονιστών για τις ίσες ευκαιρίες σε εθνικό και τοπικό επίπεδο·
69. χαιρετίζει την πρόοδο που έχει σημειωθεί στην καταπολέμηση της βίας λόγω φύλου, η οποία αντικατοπτρίζεται, μεταξύ άλλων, στην αύξηση των σχετικών καταγγελιών ως

αποτέλεσμα των εκστρατειών ευαισθητοποίησης, στην κατάρτιση εξειδικευμένων αστυνομικών και στη σύναψη πρωτοκόλλων μεταξύ θεσμικών οργάνων για τον χειρισμό των καταγγελιών· σημειώνει, ωστόσο, με ανησυχία ότι τα καταφύγια για τα θύματα ενδοοικογενειακής και άλλους είδους βίας λόγω φύλου δεν επαρκούν·

70. καλεί την κυβέρνηση της πΓΔΜ να άρει τα υφιστάμενα πολιτιστικά και οικονομικά εμπόδια ώστε οι γυναίκες να αποκτήσουν πρόσβαση στην αντισύλληψη·

Μαυροβούνιο

71. διαπιστώνει με ανησυχία ότι το ποσοστό γυναικών που συμμετέχουν στη λήψη των πολιτικών αποφάσεων ελάχιστα έχει αυξηθεί τις τελευταίες δεκαετίες· καλεί την κυβέρνηση του Μαυροβουνίου να προβεί σε μεταρρύθμιση της νομοθεσίας στον εν λόγω τομέα και να διασφαλίσει τη συμμόρφωση·
72. καλεί την κυβέρνηση του Μαυροβουνίου να αυξήσει τους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους που διατίθενται στο Τμήμα Ισότητας των Φύλων, στην εφαρμογή του νομικού και του θεσμικού πλαισίου για την επιβολή της ισότητας των φύλων και στο Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων·
73. συγχαίρει την κυβέρνηση του Μαυροβουνίου για την κατάρτιση του νέου Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την επίτευξη της Ισότητας των Φύλων, σε συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών, καθώς και για την ενσωμάτωση στρατηγικών και επιχειρησιακών στόχων σε αυτό το σχέδιο· καλεί την κυβέρνηση να χορηγήσει επαρκείς ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους για την εφαρμογή του και να δημιουργήσει ένα πλαίσιο για τη συνέχιση της συνεργασίας με την κοινωνία των πολιτών στη φάση της υλοποίησης·
74. επικροτεί την ένταξη των μέτρων που αφορούν την ισότητα των φύλων στο πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του Μαυροβουνίου για την προσχώρηση· καλεί την κυβέρνηση του Μαυροβουνίου να δώσει προτεραιότητα στις ενέργειες για την εφαρμογή διατάξεων περί ισότητας των φύλων, στις διαπραγματεύσεις σχετικά με το κεφάλαιο 23 «Δικαστικό σώμα και θεμελιώδη δικαιώματα», καθώς και σε άλλα σχετικά κεφάλαια (κεφάλαιο 19 για την κοινωνική πολιτική και απασχόληση, κεφάλαιο 24 για τη δικαιοσύνη, την ελευθερία και την ασφάλεια και κεφάλαιο 18 για τα στατιστικά στοιχεία)·
75. συγχαίρει την κυβέρνηση του Μαυροβουνίου για την πρόοδο που επιτεύχθηκε ως προς την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας με την υιοθέτηση κώδικα δεοντολογίας σχετικά με τις διαδικασίες για συντονισμένη θεσμική απάντηση· παρατηρεί, ωστόσο, με ανησυχία ότι η ενδοοικογενειακή βία εξακολουθεί να αποτελεί μέγα πρόβλημα στο Μαυροβούνιο και καλεί την κυβέρνηση να αφιερώσει επαρκή κονδύλια και προσπάθειες για την εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας και του κώδικα δεοντολογίας, να δημιουργήσει εθνική τηλεφωνική γραμμή βοήθειας και να συγκεντρώνει δεδομένα·
76. σημειώνει με ανησυχία τον χαμηλό αριθμό καταγγελιών για διακρίσεις λόγω φύλου και βία· καλεί την κυβέρνηση του Μαυροβουνίου να προχωρήσει στις αναγκαίες επενδύσεις για την αύξηση της ευαισθητοποίησης όσον αφορά τα δικαιώματα των γυναικών, την ισχύουσα νομοθεσία για την καταπολέμηση της βίας, καθώς και τις δυνατότητες καταγγελίας και αντιμετώπισης των παραβιάσεων·
77. χαιρετίζει τις προσπάθειες που καταβάλλει το κοινοβούλιο του Μαυροβουνίου για τη μεθοδική διερεύνηση της εφαρμογής της νομοθεσίας για την ισότητα·

Σερβία

78. καλεί τη σερβική κυβέρνηση να υλοποιήσει περαιτέρω το Εθνικό Πρόγραμμα Ενσωμάτωσης στην ΕΕ μέσω της ενίσχυσης μηχανισμών για την παρακολούθηση της εφαρμογής του νόμου για την απαγόρευση των διακρίσεων και της βελτίωσης των διοικητικών ικανοτήτων των υπηρεσιών που ασχολούνται με την ισότητα των φύλων, συμπεριλαμβανομένων του Επιτρόπου Προστασίας Ισότητας και του αναπληρωτή Διαμεσολαβητή για την Ισότητα των Φύλων·
 79. συγχαίρει την κυβέρνηση της Σερβίας για τον εκλογικό νόμο που ορίζει ότι τα εκλογικά ψηφοδέλτια για το κοινοβούλιο πρέπει να περιλαμβάνουν ένα μέλος από το υποεκπροσωπούμενο φύλο ανά τρεις υποψηφίους, καθώς και για την πλήρη εφαρμογή του, που είχε ως αποτέλεσμα ποσοστό 34% των εδρών στο Κοινοβούλιο να καταλαμβάνεται από γυναίκες·
 80. καλεί τη σερβική κυβέρνηση να ενισχύσει την κατάρτιση των αστυνομικών και των μελών του δικαστικού σώματος ως προς την ευαισθητοποίηση και τον ενδεδειγμένο χειρισμό υποθέσεων διακρίσεων και βίας λόγω φύλου, να παρέχει δωρεάν δικαστική αρωγή στα θύματα και να αντιμετωπίσει το γενικότερο πρόβλημα του συσσωρευμένου όγκου δικαστικών υποθέσεων·
 81. επιδοκιμάζει την πρόοδο που έχει σημειωθεί στην καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας με την έγκριση γενικού πρωτοκόλλου σχετικά με τις διαδικασίες για τη συνεργασία σε καταστάσεις ενδοοικογενειακής βίας και βίας μεταξύ συντρόφων, τη δημιουργία τηλεφωνικής γραμμής βοήθειας και νέου καταφυγίου· σημειώνει, ωστόσο, ότι η ενδοοικογενειακή βία εξακολουθεί να αποτελεί μεγάλο πρόβλημα στη Σερβία· καλεί την κυβέρνηση να αφιερώσει επαρκείς πόρους και προσπάθειες για την εφαρμογή της νομοθεσίας και του πρωτοκόλλου, για την προώθηση της καταγγελίας περιπτώσεων και για τη συλλογή και την ανταλλαγή πληροφοριών και δεδομένων μεταξύ φορέων, υπηρεσιών και γυναικείων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών·
 82. συγχαίρει την κυβέρνηση και το κοινοβούλιο της Σερβίας για τη στενή τους συνεργασία με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών με στόχο την κατάρτιση και την παρακολούθηση σχεδίου δράσης για την εκτέλεση της απόφασης 1325 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών· καλεί την κυβέρνηση να διαθέσει επαρκείς ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους για την υλοποίησή του·
 83. καλεί τις σερβικές αρχές να βελτιώσουν τη συνεργασία με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών για την ισότητα των φύλων, ιδίως σε τοπικό επίπεδο μεταξύ των τοπικών κυβερνήσεων και των τοπικών οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, για την κατάρτιση, την εφαρμογή και την παρακολούθηση των νόμων και των πολιτικών για την ισότητα των φύλων και τη βία λόγω φύλου, και να παρέχουν διαρθρωτική χρηματοδότηση για το έργο των οργανώσεων που ασχολούνται με τη βία λόγω φύλου·
- ο
- ο ο
84. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο, την Επιτροπή και τις κυβερνήσεις των υπό ένταξη βαλκανικών χωρών.

